

Boverket

Dnr 243/2025, 10297/2025

Stockholm 2026-04-16

Byggföretagens yttrande av Boverkets förslag till föreskrifter (BFS 20xxA26-A33) om energihushållning och värmeisolering inkl. ändringsförfattningar

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Vi vill inledningsvis säga att det är en omfattande och komplicerad övning att framarbete implementeringsförslag av det omarbetade direktivet till svensk lagstiftning. Vi uppskattar Boverkets arbetssätt att inhämta synpunkter från relevanta aktörer och att tillgängliggöra förslagen genom remissmöten.

Miniimplementering och anpassning till kraven

Vi tillstyrker Boverkets ambition att implementera kraven på energihushållning och värmeisolering i det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda utifrån minimikraven. Vi är positiva till ambitionen att uppdatera och förenkla metoder och beräkningsunderlag liksom en mer funktionsinriktad ansats snarare än tekniskspecifik. Byggföretagen ifrågasätter dock utgångspunkten i den föreslagna minimiimplementeringen. Föreliggande förslag innebär att hålla graden av styrning låg i förhållande till direktivet. Detta innebär nödvändigtvis inte att effekten blir den avsedda – det ger inte nödvändigtvis en praktisk tillämpning som är den mest kostnadseffektiva för branschen. Föreliggande förslag innebär ökat ansvar och behov av ökad kompetens och ökade resurser för aktörer i hela kedjan, på ont och gott. Men den delvis otydliga ansvarsfördelningen och en otydlighet kring behov av utökande eller förändrade mätningar och avancerade beräkningar på antingen uppmätta eller kategoritypiska värden göra att ambitionen till miniimplementering i stället ger effekten av potentiellt ökad börda för branschen.

I kommissionens vägledning och rekommendation till det tidigare direktivet anges bland annat att det ankommer på medlemsstaterna att reglera i vilka specifika fall det inte är möjligt ur ett tekniskt, ekonomiskt eller funktionellt perspektiv att uppfylla kraven och att medlemsstaterna bör säkerställa att dessa fall på ett tydligt sätt fastställs, struktureras och motiveras. Boverket har tillgodosett detta genom anpassningskriterier, dvs kriterier för när kraven kan anpassas. Byggföretagen tolkning är av Kommissionens genomförbarhetskriterier är snarare att de stipulerar när ett krav är tillämplig och när det inte är det, inte som i de föreslagna föreskrifterna: om

anpassning till kravet är möjligt. Byggföretagen ser flera risker kopplat till den tolkning Boverket gjort: dels risk för ökade kostnader vid projektering och genomförande då byggherre och entreprenör i varje enskilt fall ska bedöma, beräkna, motivera och dokumentera om anpassningar till kraven görs, samt invänta återkoppling från bygglovshandläggare, dels risk för godtyckliga bedömningar och en ej enhetlig tillämpning över landet, eller mellan länder. Byggföretagen önskar att föreskrifterna tydligt anger att krav inte ska tillämpas när de inte är tekniskt och ekonomiskt genomförbara med vägledning till vad tekniskt och ekonomiskt genomförbart innebär.

På sidan 41 går att läsa att ”ett krav i författningsförslaget får anpassas om kostnaden är oskäligt hög i förhållande till den förväntade nyttan innebär att endast privat- eller företagsekonomiskt lönsamma åtgärder ska behöva vidtas för att uppfylla kravet. En tvingande åtgärd ska förväntas ge en avkastning som är högre än byggnadsägarens (eller byggherrens), avkastningskrav på investeringen. Byggnadsägarens avkastningskrav, kalkylräntan, ska vara marknadsmässig och återspegla byggnadsägarens risker med investeringen.” Med den definitionen garanteras att inga fördyrande åtgärder görs, vilket är positivt, men frågan är om det är syftet. Om endast marknadsmässigt ekonomiskt genomförbara åtgärder, dvs investeringar med garanterad avkastning, behöver vidtas blir kravet som sådant obsolet.

Kategoritypiska värden, beräknade värden och normalisering

Beräknade värden behövs i projekteringsskedet när mätbara värden ännu ej finns att tillgå. Boverkets föreslagna modell baseras i huvudsak på beräknade värden även vid drift. Således speglar inte den beräknade energiprestandan verkligheten utan en schabloniserad bild av verkligheten. Därmed blir det viktigare att optimera beräkningar än skapa incitament till energieffektivisering och reell driftsoptimering. Med den förändrade roll som energideklarationen får med de föreslagna ändringarna i föreskrifter om energideklarationer i byggnader är det centralt att energiprestanda följs upp med uppmätta värden. Det är också en förutsättning för fastighetsägare att kunna ta välgrundade investeringsbeslut i energieffektiviseringsåtgärder eller andra klimatförbättrande åtgärder.

De kategoritypiska värden som föreslås innebär i flera fall en ambitionssänkning snarare än höjning. SBUF projektet 14515 har jämfört nuvarande regler med de föreslagna avseende ett antal olika kategoritypiska byggnader, för olika delar av landet och för normal- resp. extremår. Att till exempel luftflödeskrav blir lättare att nå kan ha en positiv effekt på inomhusmiljö och minskad risk för fukt och mögel än om krav gör att luftgenomströmning minimeras. De kategoritypiska värden är dock tänkta att fungera som verktyg för att uppnå syftet med lagstiftningen, att förflytta vårt bostadsbestånd mot nettonoll, och detta kan delvis ifrågasättas.

Temperaturreglerad area

Författningsförslaget gör ingen skillnad mellan garageytor och övriga ytor inom en byggnad. Således ska garageyta räknas in i byggnadens totala A_{temp} . Ett garage är i princip aldrig uppvärmt till 21 grader, vilket är det kategoritypiska värdet för ett flerbostadshus. Genom att räkna in garageytan kan således den de facto uppvärmda delen av bostaden komma undan med sämre energiprestanda än vad lagstiftningen avser. Den här typen av beräkningstekniska möjligheter till att kringgå kraven bör undvikas, i synnerhet som det redan finns en felmarginal mellan beräknade och uppmätta värden.

Geografisk justeringsfaktor

Införandet av en geografisk justeringsfaktor (F_{geo}) är grunden positivt. Så som den ser ut i de föreslagna föreskrifterna innebär det dock orimliga skillnader i vissa delar av landet. Ett exempel är i Stockholmsregionen där Stockholm har annan justeringsfaktor jämfört med t.ex. Solna och Sundbyberg. Geografisk är de del av samma marknad men de i föreskrifterna föreslagna geografiska justeringsfaktorerna innebär konkurrensmässiga skillnader i olika kravnivåer. En förhållandevis enkel lösning är att använda fler decimaler i justeringsfaktor för att på så sätt undanröja stora skillnader mellan närliggande geografiska områden.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Sigrid Granström, expert energi- och miljöpolicy, sigrid.granstrom@byggforetagen.se alternativt 0724065309.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör